

§ 15

Dnr FN 2024-000201.2.4.1

Förskolenämndens årsredovisning 2023

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att godkänna årsredovisning för 2023.

Förskolenämnden önskar att årets överskott balanseras över till nästkommande år enligt Borås Stads regler och principer för ekonomistyrning.

Sammanfattning av ärendet

Förskolenämnden har en budgetavvikelse för året på +5 871 tkr. Nämndens buffert under året var 9 000 tkr. Under nämndsmötet i augusti 2023 beslutade nämnden att nyttja 3 000 tkr ur buffert för uppstartskostnader av ett kreativt återvinningscenter samt ytterligare satsning på kapprumsbibliotek. Nämndens prognos för året var +6 000 tkr och avser kvarvarande 6 000 tkr i buffert.

Förskolenämnden önskar att årets överskott balanseras över till nästkommande år enligt Borås Stads regler och principer för ekonomistyrning.

Sammantaget har uppföljningar av kvaliteten gett bilden av en långsiktigt positiv utveckling på flera områden, vilket innebär att nämnden bidragit till kommunfullmäktiges måluppfyllelse. Exempelvis är förskolornas pedagogiska miljöer ett område med generellt sett god måluppfyllelse där förskolorna under flera år arbetat för att utveckla och anpassa förskolornas lärmiljöer efter barnens behov och förutsättningar. På förskolorna finns överlag etablerade strukturer för kollegialt lärande som möjliggör erfarenhetsutbyte, kunskapsutveckling och inspiration. Nämndens långsiktiga arbete för att stärka förskolornas förutsättningar har bidragit till progression i förskolornas kvalitetsarbete.

Ina Furtenbach
HandläggareDatum
2024-02-27Instans
Förskolenämnden
Dnr FN 2024-00020 1.2.4.1

Förskolenämndens årsredovisning 2023

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att godkänna årsredovisning för 2023.

Förskolenämnden önskar att årets överskott balanseras över till nästkommande år enligt Borås Stads regler och principer för ekonomistyrning.

Sammanfattning

Förskolenämnden har en budgetavvikelse för året på +5 871 tkr. Nämndens buffert under året var 9 000 tkr. Under nämndsmötet i augusti 2023 beslutade nämnden att nyttja 3 000 tkr ur buffert för uppstartskostnader av ett kreativt återvinningscenter samt ytterligare satsning på kapprumsbibliotek. Nämndens prognos för året var +6 000 tkr och avser kvarvarande 6 000 tkr i buffert.

Förskolenämnden önskar att årets överskott balanseras över till nästkommande år enligt Borås Stads regler och principer för ekonomistyrning.

Sammantaget har uppföljningar av kvaliteten gett bilden av en långsiktigt positiv utveckling på flera områden, vilket innebär att nämnden bidragit till kommunfullmäktiges måluppfyllelse. Exempelvis är förskolornas pedagogiska miljöer ett område med generellt sett god måluppfyllelse där förskolorna under flera år arbetat för att utveckla och anpassa förskolornas lärmiljöer efter barnens behov och förutsättningar. På förskolorna finns överlag etablerade strukturer för kollegialt lärande som möjliggör erfarenhetsutbyte, kunskapsutveckling och inspiration. Nämndens långsiktiga arbete för att stärka förskolornas förutsättningar har bidragit till progression i förskolornas kvalitetsarbete.

Ärendet i sin helhet

Förskolenämnden har en budgetavvikelse för året på +5 871 tkr. Nämndens buffert under året var 9 000 tkr. Under nämndsmötet i augusti 2023 beslutade nämnden att nyttja 3 000 tkr ur buffert för uppstartskostnader av ett kreativt återvinningscenter samt ytterligare satsning på kapprumsbibliotek. Nämndens prognos för året var +6 000 tkr och avser kvarvarande 6 000 tkr i buffert.

Förskolenämnden önskar att årets överskott balanseras över till nästkommande år enligt Borås Stads regler och principer för ekonomistyrning.

Sammantaget har uppföljningar av kvaliteten gett bilden av en långsiktigt positiv utveckling på flera områden, vilket innebär att nämnden bidragit till

kommunfullmäktiges måluppfyllelse. Exempelvis är förskolornas pedagogiska miljöer ett område med generellt sett god måluppfyllelse där förskolorna under flera år arbetat för att utveckla och anpassa förskolornas lärmiljöer efter barnens behov och förutsättningar. På förskolorna finns överlag etablerade strukturer för kollegialt lärande som möjliggör erfarenhetsutbyte, kunskapsutveckling och inspiration. Nämndens långsiktiga arbete för att stärka förskolornas förutsättningar har bidragit till progression i förskolornas kvalitetsarbete.

Resultatanalys

Åren 2020-2022 påverkades nämnden av pandemin i form av ekonomiska överskott. Ett osäkert omvärldsläge påverkar både kommunen och medborgare vilket gör det ekonomiska resultatet mer svårprognostiserat. Pandemin, pris- och räntehöjningar är alla faktorer som påverkat och påverkar nämndens ekonomiska resultat.

Nämnden har erhållit mer och fler statsbidrag än budgeterat. En del statsbidrag eller nivån på vissa statsbidrag var inte kända vid budgeteringstillfället. En viss osäkerhet råder alltid kring statsbidrag då de kan tas bort eller förändras. Det är viktigt att ta ställning till de insatser som genomförs inom ramen för statsbidrag, om de blir nivåhöjande och föranleder anpassningar i verksamheten den dagen de tas bort.

På intäktsidan har förskoleavgifter varit högre än budgeterat. Trots färre barn i verksamheten jämfört med föregående år var intäkterna högre. Förvaltningens analys är att fler arbetar och de som arbetar gör det fler timmar, dvs har gått upp i tjänst. Detta har sannolikt att göra med det ekonomiska läge som har rått och råder i samhället.

Förskolenämnden gör ett överskott avseende personalkostnader i förhållande till budget. Framförallt beror detta på att frånvaro bland personalen inte alltid har ersatts med vikarier. Sjukfrånvaro hos barn och pedagoger har i år sammanfallit i relativt hög grad. Införandet av närvarosystemet Tempus gör att rektor och pedagoger i realtid kan följa hur många barn som är närvarande på förskolan och på så sätt också effektivisera personella resurser. Förvaltningen arbetar aktivt med överanställningar på ett flertal förskolor för att ha känd personal inne som kan täcka upp kortare vakanser i personalgruppen. En högre grundbemanning från början skapar en större stabilitet i personalgruppen vilket kan ge positiva effekter på exempelvis sjukfrånvaro.

Under året genomförde förvaltningen ett flertal satsningar i den fysiska inomhusmiljön på förskolorna. Många förskolor har haft gamla möbler och lekmaterial på avdelningarna som under året har kunnat bytas ut och det har även genomförts en större satsning på arbetsmiljön på kontor, arbets- och personalrum. En större satsning genomfördes även inom området digitalitet, där utrustning har uppgraderats på förskolorna.

Nämnden gör ett underskott avseende kost och lokalvård. Livsmedelspriserna har stabiliserats men på en ny högre nivå. Material- och transportkostnader har också stigit.

Under åren 2017-2022 har antalet barn i åldersgruppen 0-5 år minskat med ca 650 barn. Prognosen framåt visar på ytterligare minskning. Förskolenämnden behövde se över sitt bestånd av förskolelokaler och anpassa för det lägre barnantalet, för att undvika att lägga resurser på allt för många outnyttjade förskoleplatser. Förskolenämnden fattade därför under 2023 beslut kring att stänga Nordtorps, Norrbygårdens, Moldeparkens, Tunnländsgårdens, Savannens och tidigare Naturlekens förskolor. Beslut fattades även kring att tillfälligt tomställa Björkängens, Hagkällans och tidigare Rullans förskolor. Beslut har även fattats av nämnden att samlokalisera dygnet runt-verksamheten på Virvelvindels förskola.

Prövning av barnets bästa

Kommuner har som skyldighet att alltid beakta barnets bästa i alla beslut som rör barn.

Ärendet i sig bedöms vara av ren administrativ art då det är en redovisning av föregående år. Barnperspektivet beaktas löpande inom de områden som redovisningen berör.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023 Förskolenämnden

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG den 13 februari 2024.

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

Årsredovisning 2023

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Grunduppdraget	4
2.1 Nämndens grunduppdrag, väsentliga händelser	4
2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget	9
2.3 Verksamhetsmått	9
2.4 Jämställdhetsperspektivet	10
3 Prioriterade fokusområden med indikatorer och uppdrag	11
3.1 Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv	11
3.2 Ett Borås med nära och bra service där människor bor och verkar	11
3.3 Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet.....	12
3.4 Arbetsplatser som präglas av tillit, inkludering och förutsättningar för ett gott ledarskap.....	13
3.5 Ett innovativt Borås med många möjligheter och attraktivt företagsklimat...	13
3.6 Ett Borås där lärande stärker varje individs utveckling och bildning	14
3.7 Goda möjligheter till utveckling och kompetenshöjning	16
3.8 Ett Borås som präglas av inkludering och integration.....	17
4 Resurser	18
4.1 Nämndens verksamhet 1.....	18
5 Investeringar	23
5.1 Sammanställning Investeringsvolymer	23
5.2 Investeringar, årliga anslag	23
5.3 Investeringar som löper över flera år	23
6 Arbetsgivarpolitik	23
6.1 Indikatorer	24

1 Inledning

Förskolenämnden ansvarar för uppgifter avseende kommunal förskola som åligger kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar. Förskolenämnden beslutar om godkännande av fristående förskolor och pedagogisk omsorg samt för kommunens tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Förskolenämnden ansvarar även för samordningen av familjecentraler och öppna förskolor.

Förskolan ska genom att förstärka förutsättningarna för barns utveckling, lärande och välbefinnande bidra till att ge barn bättre livsvillkor, i samverkan med andra verksamheter som riktar sig till små barn och familjer.

Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och har de senaste åren lyfts fram som en av de mest kraftfulla kompensatoriska utbildningsinsatserna (SOU 2020:28, s.562-563). Nämndens arbete inom målområdet är därför av största vikt för utvecklingen inom staden som helhet.

Satsningar på små barn har en större potential att bryta social ojämlikhet än satsningar som kommer senare i livet. För att förskolan ska kunna verka kompensatoriskt och bidra till de långsiktiga positiva effekterna krävs att varje barn som tar del av verksamheten möts av en utbildning av god kvalitet som lever upp till skollagen och läroplanen samt säkerställer barns rätt till utbildning och utveckling i enlighet med barnkonventionen.

Sammantaget har uppföljningar av kvaliteten gett bilden av en långsiktigt positiv utveckling på flera områden, vilket innebär att nämnden bidragit till kommunfullmäktiges måluppfyllelse. Exempelvis är förskolornas pedagogiska miljöer ett område med generellt sett god måluppfyllelse där förskolorna under flera år arbetat för att utveckla och anpassa förskolornas lärmiljöer efter barnens behov och förutsättningar. På förskolorna finns överlag etablerade strukturer för kollegialt lärande som möjliggör erfarenhetsutbyte, kunskapsutveckling och inspiration. Nämndens långsiktiga arbete för att stärka förskolornas förutsättningar har bidragit till progression i förskolornas kvalitetsarbete.

Förskolornas arbete med barnens språkutveckling är viktigt för säkerställandet av barns rätt till utbildning, barns rätt att uttrycka sina åsikter och rätt till delaktighet enligt barnkonventionen. Den språkliga variationen bland barnen i Borås Stads förskolor ställer stora krav på verksamheten, inte minst utifrån ett likvärdighetsperspektiv och i relation till förskolans kompensatoriska uppdrag. Nämndens arbete bidrar på flera sätt till att stärka förutsättningarna för det språkutvecklande arbetet. Utvecklingen av arbetet med stadens familjecentraler kompletterar på ett viktigt sätt förskolornas verksamhet.

Nyanlända barn och deras familjer är en prioriterad målgrupp i det uppsökande arbetet. Familjecentralerna och de öppna förskolorna är viktiga plattformar för att stärka förutsättningarna för att nå fler nyanlända vårdnadshavande och barn. Samtliga familjecentraler strävar efter att kunna erbjuda insatser såsom svenska för föräldralediga som ett sätt att möta och inkludera icke-svenskspråkiga familjer. Förskolenämnden samordnar det riktade arbetet på Familjecentralerna runt sårbara barn och familjer.

Det nära ledarskapet, som ytterligare möjliggjordes genom att rektorerna fick mindre ansvarsområden bedöms ha bidragit till en positiv utveckling av arbetsmiljön och har även stärkt förutsättningarna att genomföra läroplansuppdraget. Införandet av processledare och utvecklingspedagoger kommer under 2024 att fortsätta stärka kvalitetsutvecklingen.

De senaste åren har en positiv utveckling skett när det gäller vårdnadshavarnas upplevelser av sina barns förskola. En god kommunikation och relation mellan förskolan och vårdnadshavarna är en viktig del i Förskolenämndens arbete med att skapa en tillgänglig förskoleverksamhet. Värdet av ett nära och förtroendefullt samarbete mellan förskola och hem understryks i förskolans läroplan. Barns och vårdnadshavarnas upplevelser av barnens förskola är centrala för utvecklingen av verksamheten. Därför är samverkan med hemmen vara en hörnsten i nämndens arbete.

Förskolenämnden har en budgetavvikelse för året på +5 871 tkr. Nämndens buffert under året var 9 000 tkr. Under nämndsmötet i augusti 2023 beslutade nämnden att nyttja 3 000 tkr ur buffert för uppstartskostnader av ett kreativt återvinningscenter samt ytterligare satsning på kapprumsbibliotek.

Nämndens prognos för året var +6 000 tkr och avser kvarvarande 6 000 tkr i buffert. Detta innebär en avvikelse på under < 1% mot prognos.

2 Grunduppdraget

2.1 Nämndens grunduppdrag, väsentliga händelser

1. Likvärdighet i kvalitet

Systematiskt kvalitetsarbete och likvärdighet

Utifrån skollag och läroplan har alla förskolor i uppdrag att möta barn med en utbildning som utgår från läroplanens mål och riktlinjer både vad gäller undervisning och omsorg. Rektor på varje förskola ansvarar för att barn på alla förskolor ges möjlighet att utvecklas i sitt lärande och sina förmågor och att utbildningen tar en utgångspunkt i barns intressen och nyfikenhet. I det systematiska kvalitetsarbetet ansvarar rektor för att följa upp varje arbetslags planering och analys av undervisningen. Det är en viktig del som skapar likvärdighet i kvalitet på en förskola. Huvudmannen ger varje rektor stöd på olika sätt till exempel genom kvalitetsdialoger både med verksamhetschef och med stödfunktioner. Insatsdialoger med varje rektor om förskolors behov av insatser ägde rum i maj och då planerades stödfunktionernas stöd till förskolorna läsåret 23/24. Detta skapar förutsättningar för likvärdighet genom att pedagoger har fått ökad kompetens inom olika områden utifrån varje förskolas behov.

Under hösten har huvudmannen tagit del av kvalitetsrapporterna *Systematiskt kvalitetsarbete och Utveckling och lärande*. I den sistnämnda rapporten finns det ett fokus på det språkutvecklande arbetet. En viktig del i att analysera resultatet i svenska och matematik är den återkoppling från förskoleklass om svenska och matematik som ges till förvaltningen och enskilda förskolor. Fram till och med 2022 har återkopplingen varit ett pilotprojekt som pågått under några år, men utifrån utvärderingar av den upplevda nyttan deltar alla skolor och förskolor i detta analysarbete från hösten 2023. Förvaltningen och enskilda förskolor får genom återkopplingen information om hur barn, som lämnat förskolan, presterar i förskoleklassens obligatoriska kartläggning av svenska och matematik. Denna återkoppling blir underlag för förvaltningens analys av dels förskolans förutsättningar och dels kvalitet i undervisningen. I dialog med förskoleklassen får dessutom rektor en återkoppling som är viktig i analysen av styrkor och svagheter för olika aspekter i det språkutvecklande arbetet. Återkopplingen är en del i att utveckla arbetet med likvärdighet i förskolan. Resultatet för 2023 är försenat och redovisas först i januari 2024.

Huvudmannen har erbjudit varje förskola stöd på olika sätt i arbetet med barns lärande och utveckling. Stödet är tänkt att kompensera och skapa förutsättningar för likvärdighet. Exempel på stöd som givits är handledning och utbildning till arbetslag i det språkutvecklande arbetet och på det specialpedagogiska området.

Förvaltningen har under 2023 samverkat med Göteborgs universitet i projektet *Lekresponsiv utbildning*. Syftet är att tillsammans med lärosätet utveckla en undervisningsteori om en förskoledidaktik kring organisering för barns lärande där lek är central.

Språkutvecklande arbetsätt

Ett område som förvaltningen haft fokus på under 2023 är det språkutvecklande arbetet. Olika riktade insatser har skett på flera förskolor. Förvaltningen har gett stöd för att fördjupa det språkutvecklande arbetet genom kompetensutveckling och handledning både vad gäller högläsningens betydelse och hur man planerar för och genomför ett språkutvecklande arbete i en flerspråkig miljö. I förskolornas verksamhetsplaner för läsåret 23/24 har språkutvecklande arbetssätt fortsatt varit ett prioriterat område och många insatser om till exempel högläsningens betydelse och språkutvecklande arbetssätt samt läslyft har genomförts under 2023. Insatserna har möjliggjorts genom statsbidrag från Skolverket under 2023. Statsbidraget upphör vid halvårsskiftet 2024.

Ett delområde i det språkutvecklande arbetet handlar om nationella minoritetsspråk. Rektorer fick under våren en genomgång av lagstiftning och en introduktion i arbetet med nationella minoritetsspråk. Under hösten har pedagoger kunnat ta del av mer kunskap på området genom att i samarbete med

Högskolan i Borås ta fram utbildningsfilmer som finns att tillgå för alla förskolor. Satsningen möjliggjordes genom statsbidraget som nämnts ovan. Under våren tog förvaltningen fram språk- och kulturväskor som ett stöd för pedagoger att arbeta med läroplansområdet på förskolan. Väskorna kommer att introduceras i januari 2024.

Under 2023 har samtliga förskolor startat så kallade kapprumsbibliotek eller minibibliotek där barn och vårdnadshavare kan låna med böcker för läsning hemma. Arbetet har skett i samarbete med Kulturförvaltningen. Utvärderingar visar att det varit populärt att låna böcker på detta sätt. Förhoppningsvis kommer förvaltningen att kunna se att detta samarbete gett mer läsning till barnen. Förvaltningen har också samverkat med Kulturförvaltningen utifrån en gemensam kulturplan.

Lär miljöer

EU-projektet 100 språk i 100 miljöer har slutförts under 2023. I december genomfördes en spridningskonferens för deltagande förskolor och andra förskolor och utifrån resultatet ser förvaltningen att deltagande förskolor på olika sätt har utvecklat lärmiljöer för lek och undervisning och pedagogers förhållningssätt gällande barns lärande och utforskande. Utbildningsinsatserna har skett i form av föreläsningar, workshops och studieresa till Reggio Emilia i Italien. Tillsammans med handledning och annan kompetensutveckling har lärmiljöer på deltagande förskolor blivit tydligare och mer utvecklande för barnen. Arbets sättet har även spridits till andra förskolor. Projektet slutredovisas till Erasmus under vintern 2024.

Under året har också samverkan skett med Textilmuseet med det kreativa återvinningscentret Flätan. Samverkan har gett förskolor möjlighet att få tillgång till textilt återvinningsmaterial genom besök på Textilmuseet och genom att pedagoger kan ta med sig material till sin förskola för kreativt skapande utifrån läroplanens mål.

Förvaltningen har också under hösten etablerat samarbete med Återbruk (Arbetslivsförvaltningen) kring ett kreativt återvinningscenter dit förskolor ska kunna komma, få ta del av kompetensutveckling och kunna hämta material för att förstärka undervisningen på förskolan. Start av centret sker under vårvintern 2024.

Förskoleförvaltningen bedriver inom ramen för finskt förvaltningsområde en avdelning på Bäckaryds förskola där personalen helt eller till stor del bedriver undervisning på finska. Förskolan har under 2023 samarbetat med Arbetslivsförvaltningen som givit stöd bland annat till kompetensutveckling för pedagoger. Arbetslivsförvaltningen har ansvaret i Borås Stad för finskt förvaltningsområde.

Dalsjögårdens förskola har integrerad verksamhet med vård- och äldreförvaltningen där de äldre barnen på förskolan kontinuerligt besöker ett äldreboende för varierande aktiviteter ,och ömsesidig nytta och nöje.

Digitalisering

Under 2023 har alla förskolor implementerat *Tempus* som är ett digitalt in- och utcheckningssystem för barn i förskolan. Systemet möjliggör för vårdnadshavare att checka in och ut sina barn vid lämning och hämtning. Huvudmannen och rektorer har fått en överblick över faktisk närvaro vilket underlättar för personalplanering och fakturering. Systemet kommer att hjälpa rektor att bemanna bättre i ett långsiktigt perspektiv.

Förvaltningen har under 2023 ingått i ett Erasmusprojekt *Digital CULTURE* gällande digitalisering tillsammans med förskolor från Italien och Portugal. Under året har två besök genomförts, ett i Portugal och ett i Italien. Syftet med projektet är att utveckla kreativa arbetssätt omkring digitala verktyg. Projektet avslutas under 2024 och spridning av resultaten sker under hösten 2024. Projektet följeforskas av Högskolan i Borås

Under hösten 2023 påbörjades ett arbete med att ta fram en struktur för digitaliseringsarbetet i förvaltningen. Utifrån läroplanens uppdrag och signaler från regeringen om skärmtid har förvaltningen förberett skrivningar till en plan för digitalisering för att också skapa likvärdighet inom och mellan förskolor gällande detta område.

Barngruppernas storlek

Resursfördelningsmodellen fungerar som ett kompensatoriskt verktyg för att ge alla barn likvärdiga möjligheter till en god utbildning i förskolan. Extra medel har riktats till flera områden med särskilda utmaningar utifrån socioekonomi men också gällande tilläggsbelopp till förskolor med barn med stora behov av särskilt stöd. Nybyggda förskolor har planerats utifrån Skolverkets rekommenderade riktlinjer för antal barn i olika åldersgrupper. Under 2023 har en sådan planering gjorts för Äventyrets förskola i Sparsör.

2. Arbetsmiljö och kompetensförsörjning

Personalens kompetens är den främsta kvalitetsfaktorn och avgörande för barnens framtida utveckling och lärande. Kvalitet uppstår varje dag i mötet mellan barn och personal och det är där utveckling sker.

Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla arbetet med kompetensförsörjning och genomfört en rad insatser. Förskoleförvaltningen har bland annat synts på mässor på gymnasieskolor och arbetat tillsammans med bemanningen för att försöka öka vikariernas vilja att utbilda sig till förskollärare. Förvaltningen har också genomfört en workshop för nya förskollärostudenterna på högskolan för att ge dem en bild av förvaltningen som arbetsgivare och inblick i yrket.

Under hösten genomförde 19 förskollärare handledarkursen på högskolan för att utbilda sig till VFU-handledare. Detta, tillsammans med fortsatt utveckling av arbetet med VFU-studenterna i syftet att dels stimulera alla studenter att fullfölja sin utbildning, men också att välja Borås förskoleförvaltning som arbetsgivare efter examen.

Under hösten genomfördes en av Skolverket finansierad språkutbildning med Hermods som utbildare. 11 medarbetare med behov av utveckling av yrkesspråket har deltagit med goda resultat.

HR-funktionen har fortsatt att stötta rektorerna med insatser utifrån prioriterade områden i verksamhetsplanerna. De mest efterfrågade insatserna har handlat om att vara proaktiva gällande bland annat psykosocial arbetsmiljö, stresshantering och återhämtning. Under året genomförde HR-funktionen också flertalet utbildningar, bland annat inom organisatorisk och social arbetsmiljö, alkohol och droger samt arbetsskador och tillbud. Syftet har varit att öka rektorernas kunskap och trygghet i arbetsmiljöfrågorna så att de kan fortsätta arbetet på förskolorna.

För att öka likvärdigheten gällande grundläggande kompetens bland personal som inte har adekvat utbildning för arbete i förskolan, har utbildning i läroplanens uppdrag genomförts. Detta är en insats som kommer genomföras även framgent.

I samverkan med Grundskoleförvaltningen bedriver Förskoleförvaltningen en utbildning för processledare för att ge rektorer ett stöd i ledningen av det pedagogiska arbetet och det systematiska kvalitetsarbetet. Processledare i arbetslagen ger rektor en större möjlighet att verka som pedagogisk ledare.

I juni fick alla rektorer och stödfunktioner en föreläsning med Ulla Thorslund om sexuella övergrepp för att öka kompetensen på området. Förvaltningen har även tillgång till tre filmer med Thorslund för att ge all personal på förskolorna kompetensutveckling inom området.

2023 gjorde Bokmässan en ny satsning på förskola, med bland annat två Förskolescener.

Förskoleförvaltningen tog plats och syntes både på och utanför scenerna. Förskolorna Virvelvinden, Vildmarken och Milstensgården var inbjudna att hålla föredrag på förskolescenerna, åhörarplatserna var välfyllda vid alla tre presentationer. Förvaltningschefen deltog under Bokmässan i en livepodd för att berätta om Borås SKA-arbete. Många av förskolorna satsade på att skicka sin personal till Bokmässan för att låta dem fyllas på med ny kunskap och inspiration, något som uppskattades av medarbetarna.

3. Barn i behov av särskilt stöd

Förebyggande arbete

Tidiga insatser är av vikt för barn i behov. Barnhälsan har under året arbetat med förebyggande insatser i form av observationer i barngrupper, konsultationer och handledningar för arbetslag. I insatsdialogerna utifrån förskolornas verksamhetsplaner har respektive förskolas behov lyfts och

instaser har planerats och genomförts. Insatserna har bland annat varit kompetensutveckling för pedagoger inom autism, specialpedagogik för lärande, TAKK och tydliggörande pedagogik. Dilemmahandledning, vilket är ytterligare ett sätt att arbeta förebyggande, har introducerats vid ett flertal förskolor under året. Dilemmahandledning innebär att pedagoger från ett arbetslag lyfter dilemman från verksamheten tidigt i handledning av specialpedagog och får råd och stöd i arbetet.

Barnhälsan har fått medel från Skolverket för att arbeta med insatsen Specialpedagogik för lärande i förskolan. Detta har under höstterminen påbörjats vid tre förskolor.

Tilläggsbelopp

Orienteringsmöten med rektorer har genomförts i mars och oktober. Vid mötet träffas chef för barnhälsan, rektor och specialpedagog och barn i behov av särskilt stöd lyfts. Utifrån mötena har tilläggsbeloppen till förskolorna fördelats under april och november månad. Nya behov som har uppkommit under året har omhändertagits.

Samverkan

Barnhälsan och förskolor samverkar med Västra Götalandsregionen (VGR) i småbarnsteam för att tidigt upptäcka barn som behöver stöd. "Tidig upptäckt tidiga insatser" - Småbarnsteam har utvecklats till två team under året. Detta planeras att fortsätta enligt avtal ytterligare två år.

Samverkan sker också med IFO:s socialrådgivare och BVC i barnärenden och i Samordnad individuell plan (SIP). Barnhälsan samarbetar också med Barn och ungdomshabiliteringen gällande barn som är knutna dit.

En utbildning för rektorer och specialpedagoger i systemet SAMSA för att dokumentera Samordnad individuell plan (SIP) har genomförts under september. SAMSA är en plattform där kommun och region delar SIP dokument.

På Skogsängen Mini sker samarbete kontinuerligt med habilitering på VGR för stöd och handledning av olika professioner så som fysioterapeut, arbetsterapeut och logoped. De har även samverkan med SPSM (specialpedagogiska skolmyndigheten), framförallt med deras resurscenter syn.

Hörselverksamheten på Lärkans förskola samarbetar också med SPSM men då framförallt med deras resurscenter döv/hörsel. De kan även stötta och utbilda förskolans personal. Förskolan samarbetar också med hörselteam hos VGR och CI-team i Göteborg för barn med Cochleaimplantat.

Övergångar

Övergångsmöten mellan förskola och grundskola för barn i behov av särskilt stöd har genomförts utifrån plan. Planen för övergångar för barn i behov av särskilt stöd mellan förskola och förskoleklass har utvärderats i samverkan med chef för elevhälsan på Grundskoleförvaltningen. Synpunkter har inhämtats från rektorer. Samverkan sker också med enhetschef för specialpedagogerna i Grundskoleförvaltningen samt med specialpedagogerna i Grundskoleförvaltningen för att brygga över vid övergångar till skolan samt utbyta kunskap.

4. Områden med särskilda utmaningar

På Norrby pågår en särskild satsning på att utveckla det språkutvecklande arbetet med fokus på vårdnadshavares roll. Satsningen finansierades delvis 2023 med hjälp av medel från Socialt hållbart Borås. Under 2023 startade förvaltningen *Språkbollen* på Norrby för att utveckla ett arbetssätt där vårdnadshavare kan få verktyg att stötta sina barns språkutveckling i samverkan med förskolan. Under 2023 har fem omgångar genomförts där förskollärare möter barn tillsammans med vårdnadshavare i olika tematiska aktiviteter. Målgruppen har främst varit barn som har en 15-timmars placering på förskolorna och deras föräldrar. Satsningen ska utvärderas under 2024 men preliminära resultat pekar på att förskollärare fått en bättre relation till vårdnadshavare, vårdnadshavare har stärkts i sin roll och kunskap om språkutveckling, och barn har fått en större lekkompetens och motivation till språklärande. Förvaltningen kan också se att samarbete med biblioteket har utvecklats. Utvecklingen av Språkhallen fortsätter 2024.

I projektet framkom att vårdnadshavarna på Norrby tyckte att det var svårt att förstå inskolningsprocessen som ser olika ut på förskolorna. Under hösten har förskolorna tagit fram

gemensamma rutiner för introduktion i förskolan där ett nytt försteg lagts till i introduktionen. Försteget handlar om att via film som medium informera vårdnadshavare om hur introduktionsprocessen går till från det att vårdnadshavaren ansöker om plats i förskolan till dess att de möter förskolans personal vid första introduktionstillfället på förskolan. Under våren 2024 kommer arbets sättet att implementeras på förskolorna och filmen att visas på Norrbyhuset, öppna förskolan och andra forum på Norrby.

Som en del i satsningen på Norrby samverkar Förskoleförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen och Fritid- och folkhälsoförvaltningen omkring ett nätverk för medarbete. Syftet med nätverket är att dela och lära utifrån dilemman medarbetare kan behöva hantera i sina respektive möten med vårdnadshavare och andra. Under 2023 har nätverket gästats av Barakat Ghebrehawariat som har kompetens inom frågor som rör rasism. Detta dilemmanätverk har varit uppskattat dels för att det är viktigt att möta andra professioner som arbetar på Norrby och dels för att få mer kunskap för att utveckla det egna förhållningssättet i sitt uppdrag.

Med statsbidrag från Skolverket finansieras, fram till och med vårterminen 2024, kompetens- utvecklingsinsatser för pedagoger i språkutvecklande arbete. Olika insatser inom ramen för detta statsbidrag har genomförts av olika förskolor med en inriktning mot förskolor i områden med särskilda utmaningar utifrån flerspråkighet. På en förskola på Hässleholmen genomfördes till exempel en satsning på kommunikation med vårdnadshavare under våren 2023. Syftet med de olika insatserna har varit att utveckla pedagogers kompetens och ett språkutvecklande arbetssätt. Flera förskolor genomförde under 2023 en insats med föreläsning och handledning omkring högläsningen. Resultatet av dessa insatser har utvecklat pedagogers arbetssätt kring litteratur och läsning i förskolan.

Vildmarkens förskola har ett tätt samarbete med Borås Djurpark där barnen kontinuerligt besöker djurparken för olika aktiviteter ledda av zoopedagog. Målet med samarbetet är att ge barnen förståelse för naturens kretslopp samt öka kunskaperna om växter och djur. Förskolan använder sedan barnens intresse som motor i övrig undervisning.

Familjecentraler och öppna förskolor

I de utsatta områdena är familjecentralen med öppen förskola en viktig aktör för att stödja föräldrar i föräldraskapet. De olika professionerna vid familjecentralerna har genomfört gemensamma utbildningar och aktiviteter. Pappagrupp på familjecentralen Norrby startades under hösten 2023.

Under året har besökarantalet ökat vid de öppna förskolorna och många nya familjer har tillkommit.

Under året har projektet "Hissa språket" för barn med sen språkutveckling fortsatt. Detta har genomförts med medel från VGR. Hissa språket har riktat sig mot familjer som har barn med språkliga svårigheter. I projektet har även specialpedagog och logoped från Förskoleförvaltningen ingått.

I augusti statade "Språk ger resursstarka föräldrar" (SFI på öppen förskola) med medel från Länsstyrelsen i samverkan med Vuxenutbildningen. I denna utbildning har vårdnadshavare fått möjlighet att träna svenska språket, stöd och hjälp kring samhällsfrågor samt stöd i föräldrarollen. Målet på lång sikt har varit att öka etableringen för kvinnor på arbetsmarknaden och öka deltagandet i samhället. Ett av målet för projektet har varit att stödja kvinnorna i föräldrarollen.

I samverkan med Fritids- och folkhälsoförvaltningen har gruppleddare utbildats för framtida föräldraskapsstöd i ABC.

Projektet "Ökat deltagande i förskolan" har pågått under hela året. Inom projektet Ökat deltagande i förskolan har samverkan skett mellan samordnare och öppna förskolan för att utöka kunskapen kring vikten av att barn går i förskola. Samverkan har utvecklat nya arbetssätt för att sprida kunskapen om förskola.

Samverkan mellan Folktandvården och flera förskolor/öppna förskolor har under året pågått med det pedagogiska materialet Tandboxen. Materialet syftar till att öka kunskapen och motivationen till en hälsosam munhälsa.

Under 2023 har förvaltningen med egna medel fortsatt arbetet med socialt hållbart Borås. Arbetet har handlat om att utveckla familjecentralerna samt det familjecentrerade arbets sättet. Det har även

inneburit en ökad samverkan mellan olika aktörer inom och utanför familjecentralerna samt samordning och planeringsarbete för utökat föräldraskapsstöd.

Den strategiska styrgruppen på förvaltningschefsnivå för familjecentralerna har mötts under året.

2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget

2.3 Verksamhetsmätt

2.3.1 Förskola

2.3.1.1 Förskola

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal inskrivna barn från kommunen	5 781	5 701	5 750	5 596
varav barn i fristående verksamhet	446	426	445	438
Bruttokostnad per inskrivet barn, kr	161 015	165 064	171 489	181 485
Antal barn per årsarbetare i egen regi	4,8	5	5,4	5,1

Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Andel föräldrar som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan, %	96	97	97	99
Antalet inkomna anmälningar till Skolinspektionen där myndigheten utdelat ett föreläggande	0	0	0	0
Andelen barn som får plats på förskola på önskat placeringsdatum, %	97	98	97	99

2.3.1.2 Andel inskrivna barn

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Andel (%) inskrivna barn av samtliga barn i åldern 1-5 år	90	88	93	89

Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskolan, Norrby, %			95	87
Andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskolan, Hässleholmen, %			95	92
Andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskolan, Sjöbo, %			95	94
Andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskolan, hela kommunen, %			95	96

Utfallen kan påverkas av barn som är folkbokförda på området men misstanke finns att de inte längre bor kvar där. Gäller framförallt områdena Norrby och Hässleholmen. Utfallet för 2023 avser 15 oktober.

2.3.1.3 Personal

Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Andel förskollärare, %	45	49	50	47
Kommentar: Senaste utfallet avser 15 oktober 2023. Om beräkning görs på endast tillsvidareanställd personal blir utfallet 56 %.				
Andel barnskötare, %	32	33	30	31
Kommentar: Senaste utfallet avser 15 oktober 2023. Om beräkning görs på endast tillsvidareanställd personal blir utfallet 34 %.				
Andel tillsvidareanställda utan relevant utbildning, %			20	6
Kommentar: Senaste utfallet avser 15 oktober 2023. Om medarbetare med tidsbegränsade anställningar inkluderas blir utfallet 7 %.				

2.4 Jämställdhetsperspektivet

Förskolorna har bedrivit ett kontinuerligt arbete utifrån läroplanens uppdrag att främja jämställdhet mellan könen. Barn tar i olika undervisningsprocesser del av och arbetar med att könsroller kan se ut på flera olika sätt. Syftet är att motverka könsmonster som gör att barnens utveckling, val och lärande blir begränsade. Genom kompetensutveckling och insatser som haft fokus på aktiva åtgärder har förskolorna under 2023 utvecklat lärmiljöer och pedagogers förhållningssätt i syfte att minska risken att könsroller görs stereotypa i lek och lärande. Det förebyggande och främjande arbetet mot kränkande behandling och aktiva åtgärder utifrån diskrimineringsgrunderna följs upp och stöttas av funktionerna Barnhälsa och Kvalitet och utveckling.

För att stötta pedagogerna i detta arbete har förvaltningen under 2023 reviderat *Plattform för värdegrund* och förtydligat hur förskolan kan arbeta med aktiva åtgärder där jämställdhet är en central del i att kartlägga risker för kränkningar och diskriminering utifrån bland annat kön. Den reviderade plattformen kommer att skickas ut till förskolorna i januari 2024.

Det är även viktigt att barnen i förskolan får möta pedagoger av olika kön utifrån ett jämställdhetsperspektiv. En stor andel av nämndens medarbetare är kvinnor. För att öka mäns intresse att arbeta i förskolan och stötta dem i deras roll finns ett manligt nätverk.

Alla enheter inom förvaltningen arbetar med ett systematiskt arbetsmiljöarbete och där ingår området *Lika rättigheter och möjligheter*. Enheterna undersöker risker för diskriminering, genomför åtgärder och följer upp dessa.

3 Prioriterade fokusområden med indikatorer och uppdrag

Den politiska viljeinriktningen för Kommunfullmäktige sammanfattas genom 12 fokusområden för staden. Fokusområdena baseras på Borås Stads vision samt Borås Stads uppdrag som välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör samt arbetsgivare.

3.1 Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv

3.1.1 Aktivt arbete för att minska sjukfrånvaron

På varje enhet har personalgruppen tillsammans med rektor valt ett prioriterat område för just sin enhet att utveckla 2023 utifrån deras arbetsmiljö. Det prioriterade området har beskrivits i enhetens verksamhetsplan och genom regelbundna kvalitetsdialoger med både verksamhetschefer och HR har verksamheten stöttats och insatser har genomförts utifrån enhetens behov. Arbetet har också ingått i handlingsplanen för HÖK -21 där ytterligare insatser för arbetsmiljön har identifierats och följts upp på LSG. Genom formalisering av roller och ansvar kopplat till läroplanens mål, har medarbetarna fått stöd i att kunna fokusera på kärnuppdraget. Genom tidiga samtal har rektor kunnat upptäcka risk för arbetsohälsa tidigt. Varje enhet har också arbetat med systematiskt arbetsmiljöarbete enligt årshjulet.

Övergripande har detta inneburit att förvaltningen har fortsatt arbeta med arbetsmiljöfrågorna, med fokus på såväl att minska sjukfrånvaron men också att utveckla kompetensen och förståelsen för arbetsmiljöarbetet hos såväl rektorer som medarbetare. Den totala sjukfrånvaron har legat stabilt på runt 10% under året. Det går att se att det skett en minskning i korttidsfrånvaron, mellan dag 1-14, medan de lite längre sjukperioderna ökat något. Under året har HR-funktionen också utvecklat sitt arbete med att följa upp och arbeta mer aktivt med de längsta sjukfallen.

3.2 Ett Borås med nära och bra service där människor bor och verkar

3.2.1 Välfungerande placeringsprocess

Förskola är för många vårdnadshavare en viktig första kontakt med det svenska samhället och bidrar i hög grad till integrationen. Erbjudande om förskoleplats i tid skapar förutsättningar för arbete och studier för vårdnadshavare. Nämnden har en hög servicegrad där hjälp och stöd gällande placeringar erbjuds via e-tjänst, telefon och lokal närvaro på familjecentraler. Plats i förskola erbjuds utifrån vårdnadshavarnas önskemål eller utifrån närhet. Under året har 1313 barn placerats, av dessa har 1304 barn erbjudits plats på önskat placeringsdatum eller tidigare. Av de som inte erbjudits plats på önskat placeringsdatum eller tidigare är den genomsnittliga väntetiden 13 dagar. Samtliga erbjudanden bedöms som skäligen.

Nämnden har under de senaste åren byggt nya förskolor i områden där efterfrågan är hög och uttrangerat icke ändamålsenliga lokaler. Detta bidrar till en god service till medborgarna där man kan få förskoleplats i en välutrustad förskola i närområdet när man behöver den.

3.3 Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet.

3.3.1 Tidiga insatser och stöttning till barn och familjer i förskola, öppen förskola och familjecentral

Kommuner och regioner har ett ansvar i att stödja föräldrarna i föräldraskapet och där utgör familjecentralerna och de öppna förskolorna en viktig arena. Familjecentralerna och de öppna förskolorna har haft ett ökat antal besökare jämfört med föregående år och bedrivit ett gediget arbete med en variation av aktiviteter och insatser för familjer. De Öppna förskolorna har under året arbetat mer med anpassade lösningar för specifika behov som uppstått hos barn och familj i verksamheten och utvecklat samverkan mellan yrkeskategorierna kring barn och barnfamiljer. Familjer har fortfarande haft ett stort behov av föräldrastödjande aktiviteter. Efterfrågan på dessa aktiviteter har också ökat under året. Familjecentralerna har riktat verksamheten mot att inte bara ha en generell öppen verksamhet utan också mot att i samverkan fånga upp och ge insatser till sårbara barn och familjer.

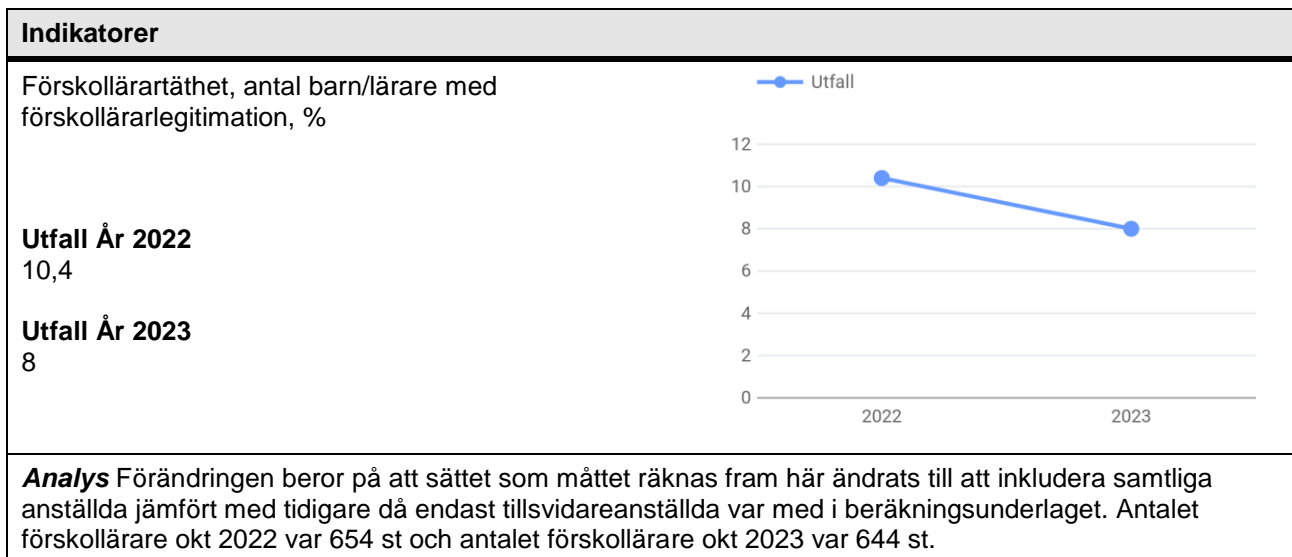
De öppna förskolornas lärmiljöer har under året fortsatt att utvecklas och är nu mer utformade med liknande pedagogiskt utbud som förskolornas. Detta har gett en god pedagogisk lekmiljö där föräldrar har lekt och varit mer närvarande med sina barn.

Under året har det vid de öppna förskolorna i samverkan med övriga professioner på familjecentralerna getts olika föräldraskapsutbildningar:

- **ABC-föräldraskapsstöd** för familjer.
- **Spädbarnsmassageutbildningar** med fokus på anknytning mellan förälder och barn.
- Föreläsningar för föräldrar inom **tandhälsa**.
- Insats från **psykologenheten**.
- I projektet **Ökat deltagande i förskolan** har nya samarbetsformer för att få fler barn att börja i förskolan utvecklats. Fler föräldrar har fått stöd i att ansöka om förskoleplats och fått stöd vid introduktionen.
- I projektet **Språk ger resursstarka föräldrar**, har föräldrar erbjudits en form av SFI undervisning där det digitala verktyget LUNIS har gjort att de även kan träna svenska språket hemifrån. Här har även en kultur och föräldrastödjare gett hjälp kring hur det svenska samhället fungerar, gett stöd i föräldrarollen samt fungerat som en länk mellan kulturerna. Flera föräldrar har slussats vidare till Vuxenutbildningen och gjort prov för fortsatta studier.

Under året har det genomförts en föräldraenkät där man samlat in synpunkter från besökare på familjecentralerna. Enkäten visade att det är viktigt för föräldrarna att få komma till en familjecentral där de kan möta andra föräldrar och barn och knyta kontakter samt få råd och stöd.

3.4 Arbetsplatser som präglas av tillit, inkludering och förutsättningar för ett gott ledarskap

3.4.1 Aktivt arbete för goda förutsättningarna i ledarskapet

Arbetet med att skapa goda förutsättningar för ledarskap, bland annat genom utveckling av stödfunktionernas arbete och genom att varje rektor har ett begränsat antal medarbetare per chef fortsätter. Förskoleförvaltningens chefer hade i oktober 2023 i genomsnitt 22 medarbetare var, medan motsvarande siffra i grundskolan och många andra kommuner med råge överstiger 30 medarbetare. Detta skapar ett nära ledarskap och ett bättre stöd för medarbetarna. I medarbetarenkäten fortsätter frågan gällande förtroendet för sin chef visa på ett högt resultat som överstiger staden i övrigt. Det är en låg omsättning av rektorer på förvaltningen och de vakanta tjänsterna som kommer ut är attraktiva med många sökanden.

Administrationen och stödfunktionerna arbetar för ett nära och individualiserat stöd till varje rektor. Stödfunktionerna åker till förskolan eller har digitala möten för att rektor ska kunna vara på plats på förskolan. Formerna för digitalt och riktat stöd fortsätter att utvecklas.

Rektorerna har erbjudits kontinuerliga kompetensutvecklingsinsatser inom en rad olika områden, både individuellt och i grupp. Förvaltningsledningen och stödprocesserna ingår också i relevanta insatser för att skapa ett reflexivt lärande i hela organisationen.

Forskning visar att målkonflikter som skjuts ut på rektor utan att hen har resurser eller mandat att lösa dem sliter påtagligt på rektors arbetsmiljö och bidrar till den nationellt höga omsättningen av rektorer. I Förskoleförvaltningen hanteras målkonflikter av förvaltningsledningen i nära samarbetet med nämnden. Rektor får stöd genom tydliga beslut och förutsättningar att fokusera på sin egen organisation.

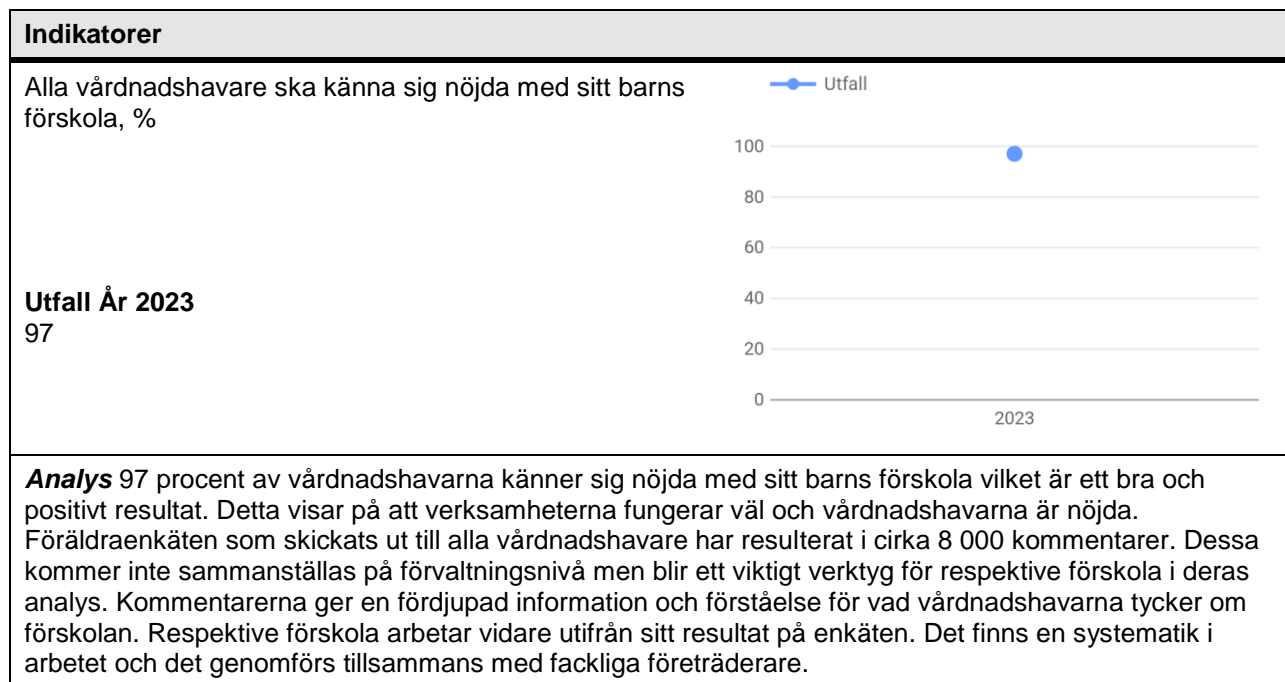
Medarbetarna involveras i många delar av verksamhetsplaneringen, exempelvis genom framtagande av förskolans verksamhetsplan och deltagande i utvecklingsinsatser som erbjuds av stödfunktionerna. Detta sammantaget med andra delar har gett rektorer med högre kompetens som är mer trygga i sitt ledarskap. En låg personalomsättning på rektorer i förvaltningen ger stabila verksamheter.

3.5 Ett innovativt Borås med många möjligheter och attraktivt företagsklimat

3.5.1 Attraktiv förskola

En förutsättning för ett växande Borås och en attraktiv miljö för företagande är en bra förskola med

goda möjligheter till snabb placering. I princip har samtliga barn erbjuds plats på önskat placeringsdatum. Staden har investerat stort i nybyggnation av förskolor de senaste åren. Antal barn i förskoleålder har dock minskat under året. Överlag är Stadens förskolor väl spridda över kommunen och med vissa undantag klarar nämnden att erbjuda förskoleplats i det absoluta närområdet. Under 2023 valde Förskolenämnden att minska ner de fysiska förskoleplatserna i några områden i kommunen till årsskiftet 2023/24 och till juni 2024. Där minskningarna sker är bedömningen att förskoleplatser kan erbjudas i närområdet. Genom minskningarna skapas förutsättningar för bibehållen kvalitet på kvarvarande förskolor.

3.6 Ett Borås där lärande stärker varje individs utveckling och bildning

3.6.1 Utveckling och lärande i förskolan

Varje förskola utvärderar sitt arbete med barns lärande och utveckling löpande för att möta och stimulera varje barn. Utvärderingarna ingår i en förvaltningsövergripande systematik där kunskap har aggregerats, förmedlats, diskuterats och analyserats på alla nivåer från pedagog till nämnd. På varje förskola har rektor och pedagoger analyserat olika aspekter av den utbildning de erbjuder sina barn. Utifrån sin analys av förskolans undervisning har insatser planerats på varje förskola för kommande läsår tillsammans med stödfunktionerna i kvalitetsdialoger. En stor mängd insatser för utveckling av pedagogernas kompetens utifrån deras egna behov och prioriterade områden har genomförts.

Förskolor har under läsåret prioriterat olika områden för att stärka undervisningen. Flest antal förskolor (41 av 71) har arbetat med att utveckla sitt språkutvecklande arbete genom olika insatser och eget arbete. Som exempel på resultat kan nämnas att kompetensen har ökat gällande högläsning i många förskolor. Några förskolor (6 av 71) har haft fokus på insatser i sitt värdegrundsarbete genom till exempel lekresponsiv undervisning. Flera (29 av 71) förskolor har haft insatser från HR bland annat i syfte att stärka den psykosociala arbetsmiljön. Därefter har förskolor (28 av 71) haft insatser för att förstärka pedagogernas kompetens bland annat i lågaffektivt bemötande, autism och specialpedagogik för lärande. Lärnämiljöer har prioriterats av flera förskolor (16 av 71) och på detta område har handledning och kompetensutveckling givits gällande både inne- och utemiljöer. Två förskolor har haft insatser på matematikområdet.

I slutet av läsåret utvärderar varje förskola sina framsteg i de prioriterade områdena och mot sina egna mål. De utvärderar också insatserna och de lärandetillfällen de varit del av. Genom de samlade utvärderingarna kan förvaltning och nämnd följa den utveckling som sker på övergripande nivå och prioritera insatser för nästkommande år.

För 2023 anger förskolorna att de tagit stora steg i sitt arbete med att ge barn en undervisning och omsorg av god kvalitet. Förskolor som arbetat med lärmiljöer anger t ex att de har utvecklat en större tydlighet och tillgänglighet för barnen. sammantaget anser majoriteten av alla förskolor att de har en god verksamhet och upplever progression och nöjdhet. Några förskolor har problem med kompetensförsörjning och hög frånvaro, dessa ligger i mindre tillgängliga områden med bristande kollektivtrafik. Där har särskilda insatser genomförts såsom extra stöd från HR och kvalitet och utveckling samt att några rektorer har fått utvecklingspedagoger vid sin sida. Några förskolor som identifierade problemet 2023 har vänt trenden.

Under hösten har en kvalitetsrapport tagits fram där området utveckling och lärande, med fokus på det språkutvecklande arbetet har analyserats.

3.6.2 Digital kompetens i förskolan

Förvaltningens IKT-pedagoger ger aktivt stöd i digitaliseringsarbetet ute på förskolorna. Förvaltningen har bibehållit det digitala arbetssättet efter pandemin och har vidareutvecklat formerna för digitala möten utifrån mötets karaktär och innehåll. Under 2023 har investeringar gjorts i att uppdatera verktygen för förvaltningens medarbetare för att kunna fortsätta att utveckla arbetet med att hitta effektiva och goda arbetssätt. Det som fortfarande kvarstår i viss mån är infrastruktur med accesspunkter på de äldre förskolorna. Det digitala arbetssättet genomsyrar hela nämndens arbete från pedagogernas arbete med barnen till nämndens möten där förskolornas fysiska besök kan kompletteras med filmer och bilder. Sociala medier används för att sprida kännedom om och skapa intresse för förskolan i Borås.

Stöd har under året getts för att kunna arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet i den digitala lärplattformen, Unikum. Med något undantag dokumenterar förskolorna där sitt systematiska kvalitetsarbete. Alla förskolor kommunicerar med vårdnadshavare om barnens lärande och utveckling genom lärplattformen. Vårdnadshavare kommer enkelt in i plattformen genom en app och kan följa sitt barns lärande och få information om förskolans arbete. Förvaltningen ger stöd för fortsatt arbete i lärplattformen genom nätverk för medarbetare som är ansvariga för IKT på förskolorna.

Förvaltningen har i sin verksamhetsplan *Digital kompetens* som ett prioriterat område. Fyra förskolor ingår i ett EU-projekt tillsammans med högskolan i Borås samt förskolor från Italien och en förskola i Portugal. Under året har förvaltningen och deltagande förskolor haft besök från Italien och Portugal. Pedagoger har kunnat utbyta erfarenheter och reflekterat över begreppen kreativitet och digital kompetens.

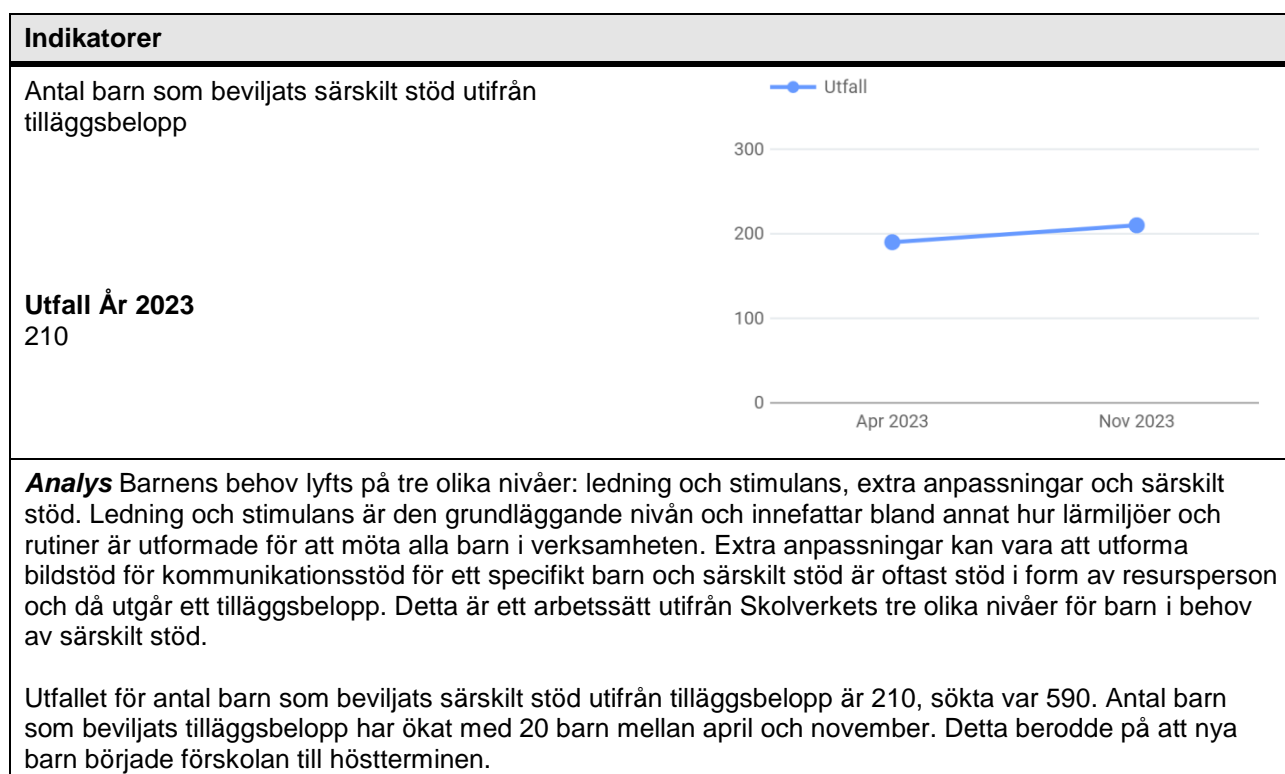
Alla förskolor använder det digitala närvarosystem Tempus. Med hjälp av systemet blir det enklare att se och följa beläggningsgrad vilket underlättar bemanningsplaneringen för rektor. För att stödja förskolorna med systemet finns superadministratörer på förskolorna som får ta del av nyheter och utbildningar för vidare spridning på förskolorna.

Under hösten 2023 påbörjades ett arbete med att ta fram en struktur för digitaliseringsarbetet i förvaltningen. Utifrån läroplanens uppdrag och signaler från regeringen om skärmtid har förvaltningen förberett skrivningar till en plan för digitalisering för att också skapa likvärdighet inom och mellan förskolor gällande detta område.

Ett samlat och jämnt arbete med digitalisering i alla delar och på alla nivåer utmärker nämnden och förvaltningens arbete. Medarbetardriven innovation för driftsförbättringar och visionära spetsprojekt för att lyfta kvaliteten.

3.6.3 Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt

Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Kvalitetsdialoger har genomförts av chef för barnhälsan tillsammans med rektorer och specialpedagog för respektive förskola. Här lyfter rektorer barn som på olika sätt är i behov av stöd inom olika nivåer inom ledning och stimulans, anpassningar och särskilt stöd. I Barnhälsan arbetar 11 specialpedagoger i ett nära samarbete med förskolornas rektorer där man tillsammans driver det specialpedagogiska arbetet. För att ge pedagogerna verktyg för att möta alla barns behov har barnhälsans specialpedagoger arbetat med att göra observationer i barngrupper och utifrån dessa genomföra handledningar och konsultationer till arbetslag där råd, stöd och strategier för fortsatt arbete ges. Specialpedagogerna har även gett utbildningar bland annat inom autism, lekgrupper, TAKK (tecken som stöd) och tydliggörande pedagogik. Allt detta sammantaget skapar bättre förutsättningar för att möta varje barn enskilt barn utifrån deras egna behov.

3.7 Goda möjligheter till utveckling och kompetenshöjning

3.7.1 Erbjuder rika möjligheter till kompetensutveckling

Förvaltningen gör kontinuerligt stora insatser för att erbjuda personalen kompetensutveckling. Det finns utmaningar i rekrytering genom att mängden förskollärare minskar nationellt. Personalens kompetens är den främsta kvalitetsfaktorn och avgörande för barnens framtida utveckling och lärande. Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla arbetet med kompetensförsörjning och genomfört en rad insatser. Exempelvis har förvaltningen deltagit på mässor på gymnasieskolor och arbetat tillsammans med bemanningen för att försöka öka vikariernas vilja att utbilda sig till förskollärare. Under höstterminen genomförde 19 förskollärare handledarkursen på högskolan för att utbilda sig till VFU-handledare för att på ett bättre sätt kunna ta emot förskollärarstudenter på deras verksamhetsförlagda utbildning. 11 medarbetare deltog också i den språkutbildning som finansierats av skolverket och genomförs av Hermods. Vidare har även medarbetare som saknar adekvat utbildning erbjudits utbildning i läroplanens uppdrag. En föreläsning av Ulla Thorslund om sexuella övergrepp har

genomförts.

Genom de prioriterade områdena i förskolornas verksamhetsplan och insatser kopplade till dessa så erbjuds medarbetarna i verksamheten utvecklingsinsatser som är riktade mot behoven på den enskilda förskolan. Insatserna erbjuds av förvaltningens stödfunktioner – barnhälsan, HR-funktionen samt kvalitet och utveckling – och berör många olika områden. Medarbetarenkätens resultat visar fortsatt höga resultat på området ”kompetens och utvecklingsmöjligheter” (4,3 på en femgradig skala).

Gällande rektorerna så erbjuder HR-funktionen flertalet utbildningar för rektorerna, bland annat inom organisatorisk och social arbetsmiljö, alkohol och droger samt arbetsskador och tillbud. Syftet har varit att öka rektorernas kunskap och trygghet i arbetsmiljöfrågorna så att de kan fortsätta arbetet ute på förskolorna.

3.8 Ett Borås som präglas av inkludering och integration

3.8.1 Förskola för alla barn för bättre språkutveckling i svenska

Varje hemkommun är från och med 2023 skyldig att genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare till de barn som inte har en plats i förskolan och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola. Målsättningen är att en högre andel barn, särskilt från familjer som bott en kortare tid i Sverige ska delta i förskoleverksamhet. Den första kontakten ska tas inför hösten det år barnet fyller tre år och, om barnet inte börjar i förskolan, årligen inför varje höst och vår till och med våren det år barnet fyller sex år. Barn vars vårdnadshavare bott kortare tid i Sverige än fem år ska inför hösten erbjudas en förskoleplats oavsett om de sökt förskola eller ej.

Vid uppföljning av andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskolan kan det konstateras att det är färre barn inskrivna i förskolan i områdena Norrby (87 %), Hässleholmen (92 %) och Sjöbo (94 %) jämfört med hela kommunen (96 %). Generellt är det svårare att få vårdnadshavare i dessa områden att ställa upp sina barn i kö, men också till att tacka ja till erbjudna platser. Gällande vissa folkbokförda barn vars vårdnadshavare inte ansöker om förskola finns misstanke om att de inte längre bor kvar i kommunen. Förskoleförvaltningen anmäler alltid misstänkt felaktig folkbokföring till Skatteverket. Här ser förvaltningen ett behov av befogenhet att samordna arbetet mellan myndigheter och aktörer.

Förvaltningen har samarbete med IFO, BVC och familjecentraler för att genom deras kanaler kunna informera om nyttan med förskola. I mars har en första kontakt via brev tagits med vårdnadshavarna till oplacerade barn som till hösten är i allmän förskoleålder. Under april togs kontakt med vårdnadshavare till de cirka 30 barn i allmän förskoleålder som vistats i Sverige kortare tid än fem år. Flera av de kontaktade familjerna konstaterades ej vara boende i Borås. 18 direkterbjudanden om förskoleplats skickades ut. Av dessa började fyra barn i förskola.

4 Resurser

4.1 Nämndens verksamhet 1

4.1.1 Resultat

4.1.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Statsbidrag	88 778	55 121	51 042	63 049	12 007
Avgifter och övriga intäkter	80 603	79 823	74 699	85 195	10 496
Summa intäkter	169 381	134 944	125 741	148 244	22 502
Personal	-649 451	-657 356	-706 962	-696 672	10 290
Lokaler	-100 192	-106 385	-115 073	-116 019	-946
Material och tjänster	-211 338	-217 943	-206 076	-238 344	-32 268
Kapitalkostnader	-1 484	-1 369	-1 630	-1 338	292
Summa kostnader	-962 465	-983 054	-1 029 741	-1 052 373	-22 632
Buffert (endast i budget)	0	0	-6 000	0	6 000
Nettokostnader	-793 084	-848 110	-910 000	-904 129	5 871
Kommunbidrag		861 700	910 000	910 000	
Resultat jämfört med kommunbidrag		13 590	0	5 871	
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat					
Godkända "öronmärkta" projekt					
Resultat jämfört med tillgängliga medel					
Ackumulerat resultat		39 718	39 718	45 589	

4.1.1.2 Resultatanalys

Förskolenämnden har en budgetavvikelse för året på +5 871 tkr. Nämndens buffert under året var 9 000 tkr. Under nämndsmötet i augusti 2023 beslutade nämnden att nyttja 3 000 tkr ur buffert för uppstartskostnader av ett kreativt återvinningscenter samt ytterligare satsning på kapprumsbibliotek. Nämndens prognos för året var +6 000 tkr och avser kvarvarande 6 000 tkr i buffert.

Förskolenämnden önskar att årets överskott balanseras över till nästkommande år enligt Borås Stads regler och principer för ekonomistyrning.

Åren 2020-2022 påverkades nämnden av pandemin i form av ekonomiska överskott. Ett osäkert omvärldsläge påverkar både kommunen och medborgare vilket gör det ekonomiska resultatet mer svårprognostiserat. Pandemin, pris- och räntehöjningar är alla faktorer som påverkat och påverkar nämndens ekonomiska resultat.

Nämnden har erhållit mer och fler statsbidrag än budgeterat. En del statsbidrag eller nivån på vissa statsbidrag var inte kända vid budgeteringstillfället. En viss osäkerhet råder alltid kring statsbidrag då de kan tas bort eller förändras. Det är viktigt att ta ställning till de insatser som genomförs inom ramen för statsbidrag, om de blir nivåhöjande och föranleder anpassningar i verksamheten den dagen de tas bort.

På intäktssidan har förskoleavgifter varit högre än budgeterat. Trots färre barn i verksamheten jämfört med föregående år var intäkterna högre. Förvaltningens analys är att fler arbetar och de som arbetar gör det fler timmar, dvs har gått upp i tjänst. Detta har sannolikt att göra med det ekonomiska läge som har

rätt och råder i samhället.

Förskolenämnden gör ett överskott avseende personalkostnader i förhållande till budget. Framförallt beror detta på att frånvaro bland personalen inte alltid har ersatts med vikarier. Sjukfrånvaro hos barn och pedagoger har i år sammanfallit i relativt hög grad. Införandet av närvarosystemet Tempus gör att rektor och pedagoger i realtid kan följa hur många barn som är närvarande på förskolan och på så sätt också effektivisera personella resurser. Förvaltningen arbetar aktivt med överanställningar på ett flertal förskolor för att ha känd personal inne som kan täcka upp kortare vakanser i personalgruppen. En högre grundbemanning från början skapar en större stabilitet i personalgruppen vilket kan ge positiva effekter på exempelvis sjukfrånvaro.

Under året genomförde förvaltningen ett flertal satsningar i den fysiska inomhusmiljön på förskolorna. Många förskolor har haft gamla möbler och lekmaterial på avdelningarna som under året har kunnat bytas ut och det har även genomförts en större satsning på arbetsmiljön på kontor, arbets- och personalrum. En större satsning genomfördes även inom området digitalitet, där utrustning har uppgraderats på förskolorna.

Nämnden gör ett underskott avseende kost och lokalvård. Livsmedelspriserna har stabiliserats men på en ny högre nivå. Material- och transportkostnader har också stigit.

Under åren 2017-2022 har antalet barn i åldersgruppen 0-5 år minskat med ca 650 barn. Prognosen framåt visar på ytterligare minskning. Förskolenämnden behövde se över sitt bestånd av förskolelokaler och anpassa för det lägre barnantalet, för att undvika att lägga resurser på allt för många outnyttjade förskoleplatser. Förskolenämnden fattade därför under 2023 beslut kring att stänga Nordtorps, Norrbygårdens, Moldeparkens, Tunnländsgårdens, Savannens och tidigare Naturlekens förskolor. Beslut fattades även kring att tillfälligt tomställa Björkängens, Hagkällans och tidigare Rullans förskolor. Beslut har även fattats av nämnden att samlokalisera dygnet runt-verksamheten på Virvelvindels förskola.

4.1.1.3 Kostnader för "öronmärkta" projekt beslutade av Kommunfullmäktige

Projekt	Totalt godkänt belopp	Utfall tom 2022-12-31	Utfall 2023	Återstår
Summa				

4.1.2 Verksamhetsanalys

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Central administration					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-12 674	-14 660	-16 089	-14 915	1 174
Nettokostnad	-12 674	-14 660	-16 089	-14 915	1 174
Politisk verksamhet					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-1 975	-1 824	-2 380	-2 231	149
Nettokostnad	-1 975	-1 824	-2 380	-2 231	149
Förskoleverksamhet (exkl. fristående)					
Intäkt	163 418	128 169	118 688	139 761	21 073
Kostnad	-879 309	-893 952	-931 811	-954 652	-22 841
Nettokostnad	-715 891	-765 783	-813 123	-814 891	-1 768
Fristående förskoleverksamhet					
Intäkt	3 249	3 655	3 777	3 805	28
Kostnad	-54 131	-56 361	-62 948	-62 663	285
Nettokostnad	-50 882	-52 706	-59 171	-58 858	313
Öppen förskola					
Intäkt	133	904	276	941	665
Kostnad	-3 740	-4 839	-4 078	-4 672	-594
Nettokostnad	-3 607	-3 935	-3 802	-3 731	71
Familjecentral					
Intäkt	2 581	2 216	3 000	3 740	740
Kostnad	-10 636	-11 418	-12 435	-13 243	-808
Nettokostnad	-8 055	-9 202	-9 435	-9 503	-68
Buffert					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	0	0	-6 000	0	6 000
Nettokostnad	0	0	-6 000	0	6 000
Totalt					
Intäkt	169 381	134 944	125 741	148 247	22 506
Kostnad	-962 465	-983 054	-1 035 741	-1 052 376	-16 635
Nettokostnad	-793 084	-848 110	-910 000	-904 129	5 871

Central administration:

Budgetavvikelsen är för året +1 174 tkr. Överskottet beror på att någon föräldraledighet inte ersatts med vikarie samt att medarbetare valt att gå ner i tjänst.

Politisk verksamhet:

Budgetavvikelsen är för året +149 tkr. Utfallet kan variera beroende av politiska uppdrag och arvoden.

Förskoleverksamhet inkl. fristående förskoleverksamhet:

Budgetavvikelsen är för året -1 455 tkr.

Intäktssidan har en positiv budgetavvikelse. De stora poster som främst påverkat avvikelsen är

statsbidrag och förskoleavgifter. Nämnden har erhållit mer och fler statsbidrag än budgeterat. En del statsbidrag eller nivån på vissa statsbidrag var inte kända vid budgeteringstillfället.

På intäktsidan har förskoleavgifter varit högre än budgeterat. Trots färre barn i verksamheten jämfört med föregående år var intäkterna högre. Förvaltningens analys är att fler arbetar och de som arbetar gör det fler timmar, dvs har gått upp i tjänst. Detta har sannolikt att göra med det ekonomiska läge som har rått och råder i samhället.

Förskolenämnden gör ett överskott avseende personalkostnader i förhållande till budget. Framförallt beror detta på att frånvaro bland personalen inte alltid har ersatts med vikarier. Införandet av närvarosystemet Tempus gör att rektor och pedagoger i realtid kan följa hur många barn som är närvarande på förskolan och på så sätt också effektivisera personella resurser. Förvaltningen arbetar aktivt med överanställningar på ett flertal förskolor för att ha känd personal inne som kan täcka upp kortare vakanser i personalgruppen. En högre grundbemanning från början skapar en större stabilitet i personalgruppen vilket kan ge positiva effekter på exempelvis sjukfrånvaro.

Under året genomförde förvaltningen ett flertal satsningar i den fysiska inomhusmiljön på förskolorna. Många förskolor har haft gamla möbler och lekmaterial på avdelningarna som under året har kunnat bytas ut och det har även genomförts en större satsning på arbetsmiljön på kontor, arbets- och personalrum. En större satsning genomfördes även inom området digitalitet, där utrustning har uppgraderats på förskolorna.

Öppen förskola:

Budgetavvikelsen är för året +71 tkr.

Familjecentral:

Budgetavvikelsen är för året -68 tkr. De öppna förskolorna och familjecentralerna har ett flertal projekt som finansieras av externa bidrag.

Buffert:

Nämndens buffert var för året var 9 000 tkr. Under nämndsmötet i augusti 2023 beslutade nämnden att nyttja 3 000 tkr ur buffert för uppstartskostnader av ett kreativt återvinningscenter samt ytterligare satsning på kapprumsbibliotek.

4.1.3 Riktade stats- och EU-bidrag

Tkr

Bidragsgivare	Ändamål	Totalt beviljat bidrag	Redovisat bidrag under 2023
Skolverket	Maxtaxa	18 804	18 804
Skolverket	Kvalitetshöjande åtgärder	31 874	31 874
Universitets- och högskolerådet	EU-projekt Digital Culture	300	176
Skolverket	Flerspråkigt lärande	3 600	1 328
Länsstyrelsen	Språka tillsammans	1 500	440
Länsstyrelsen	Ökat deltagande i förskolan	950	700
Länsstyrelsen	Språk ger resursstarka föräldrar	2 363	700
Socialt hållbart	Projekt 25192 - Språkhallen	665	580
Socialt hållbart	Projekt 26004 - Språkutvecklingsinsats	1 900	1 900
Socialt hållbart	Projekt 21302 - Föräldraskapsstöd	400	400
Summa		62 356	56 902

Maxtaxa - avser helår 2023.

Kvalitetshöjande åtgärder - avser helår 2023.

EU-projekt Digital Culture - i projektet har totalt 190 814 euro beviljats. Förskolenämndens del av dessa medel är 26 840 euro, resten skickas till projektets partner. Nämnden har i nuläget fått 80 % utbetalt, resterande del ska betalas ut under 2024. Då utbetalningar skett i omgångar och även utbetalning kvarstår varierar valutakursen. Därför är Totalt beviljat bidrag, 300 tkr, beräknat på en snittväxelkurs. Projektet pågår 202201-202501.

Flerspråkigt lärande - Skolverket har beviljat ca 11,2 mnkr till Borås Stad. Av dessa är ca 3,6 mnkr till Förskolenämnden, resten till Grundskolenämnden. Projektet pågår 2022-2024.

Språka tillsammans - Projektet pågick 202108-202306.

Ökat deltagande i förskolan - Projektet pågick 202208-202312.

Språk ger resursstarka föräldrar - Projektet pågår 202308-202412.

Projekt 25192 - Språkhallen - Ingår i Socialt hållbart, avser 2023.

Projekt 26004 - Språkutvecklingsinsats - Ingår i Socialt hållbart, avser 2023.

Projekt 21302 - Föräldraskapsstöd - Ingår i Socialt hållbart, avser 2023.

5 Investeringar

5.1 Sammanställning Investeringensvolym

	Budget 2023	Utgift 2023	Avvikelse 2023
Investeringar årliga anslag	1 200	1 100	100
Investeringar som löper över flera år			
Summa	1 200	1 100	100

Investeringsmedel avser inventarier till nya förskolor.

5.2 Investeringar, årliga anslag

Investeringsprojekt

Tkr	Budget 2023	Utgift 2023	Avvikelse 2023
Inventarier nya förskolor	1 200	1 100	100
Summa	1 200	1 100	100

Analys

Investeringsmedel avser inventarier till nya förskolor

5.3 Investeringar som löper över flera år

Tkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift 2023	Avvikelse 2023	Omdisponering	Total prognos	Projekt status
Summa							

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

6 Arbetsgivarpolitik

Förskoleförvaltningen har fortsatt att vara synliga i interna och externa sammanhang under året. Flertalet rektorer har under året gått den nationella rektorsutbildningen och har där haft möjlighet att nätverka och omvärldsbevaka andra kommuner. Flera förskolor har under året varit på studieresor i andra länder och förvaltningen har även tagit emot besök. Detta ger ett bredare perspektiv och utvecklingsmöjligheter för såväl den enskilde medarbetaren som för förskolan och förvaltning i stort.

Genom bland annat sociala medier synliggör förskolor och förvaltning det innovativa arbete som görs, detta väcker uppmärksamhet hos externa och bidrar till organisationens attraktivitet. Flera förskolor var

också aktiva på Bokmässan i september och hade där möjlighet att sprida goda exempel och visa på framgångsrikt arbete på sina förskolor.

Förvaltningschefen bjuds regelbundet in till olika forum som debattör och gästföreläsare, och bidrar därmed till att sprida en positiv bild av arbetet i Borås Förskoleförvaltning.

Den fackliga samverkan har fortsatt under året och bland annat genom de framtagna aktiviteterna i handlingsplanen för HÖK21 har förbättringsarbete genomförts inom områdena arbetstid, arbetsmiljö, organisation och lönebildning, vilka är till för att stödja och möta kompetensförsörjningsutmaningen.

Arbetet med att skapa goda förutsättningar för ledarskap, bland annat genom utveckling av stödfunktionernas arbete och genom att varje rektor har ett begränsat antal medarbetare/chef fortsätter. Förskoleförvaltningens chefer hade i oktober 2023 i genomsnitt 22,4 medarbetare var, medan motsvarande siffra på Grundskoleförvaltningen är strax över 34 och på Vård- och äldreförvaltningen strax över 28. Detta skapar ett nära ledarskap och ett stöd för personalen i verksamheterna som upplevs som positivt. I medarbetarenkäten fortsätter frågan gällande förtroendet för chef visa högt resultat klassas. Det är ovanligt låg omsättning på rektorer i förskolan och tjänsterna är attraktiva med många sökanden.

Förvaltningen fortsätter att arbeta med aktiviteter som ska öka attraktionskraften och locka fler att söka lediga tjänster på förvaltningen. Söktrycket på barnskötartjänster är relativt gott, medan det fortfarande är färre sökanden och ett begränsat urval till förskollärartjänsterna.

Under hösten 2023 genomfördes medarbetarenkäten i Borås Stad. Förskoleförvaltningen hade övergripande goda resultat och kommer framöver att arbeta med utvecklingsområden utifrån varje enhets specifika resultat.

Personalomsättningen i förskolan är lägre än Borås Stads genomsnitt.

6.1 Indikatorer

